«فرهیختگان» وضعیت ۱۲ دانشگاه دولتی در ۷ رتبه‌بندی معتبر را بررسی می‌کند

هشدار! افت علمی دانشگاه‌ها را جدی بگیرید

زهرا رمضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

سنجه‌های مختلفی را می‌توان برای بررسی عملکرد و کیفیت فعالیت دانشگاه‌ها مدنظر قرار داد؛ مثل رتبه‌بندی‌های مختلفی که امروز محل استناد و استفاده کشورهاست و می‌تواند مقیاسی برای اندازه‌گیری موفقیت سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ها باشد. به جز آن، همین عددها برای تصمیم‌گیری بسیاری از اساتید و دانشجویان تعیین‌کننده و محل رجوع و در میزان همکاری‌ها و جذب دانشجویان بین‌المللی تاثیرگذار است. «فرهیختگان» هم با توجه به اهمیت آنها در چند شماره برخی رتبه‌بندی‌های مهم بررسی کرد که واکنش‌های متعددی هم درپی داشت. در روزهای پایانی سال ۱۴۰۲ نگاه دقیق‌تر به آخرین تغییرات ۱۲ دانشگاه بزرگ در هفت نظام رتبه‌بندی داشتیم. اما پیش از مطالعه چند نکته را باید یادآوری کرد:

۱. رتبه‌بندی‌ها متنوعی و مهمی در جهان وجود دارد اما در این گزارش بیشتر فعالیت‌های علمی مورد توجه بوده و از همین باب برخی تغییرات رنکینگ‌ها مثل وبومتریک یا گرین متریک مدنظر قرار نگرفته است.

۲. رتبه‌بندی‌ها تاثیرگذار و مفید هستند اما هیچ‌کدام کامل نیستند. نمی‌توانند تنها معیار در ارزیابی دانشگاه‌ها باشند اما به هر حال سنگ محکی در مقیاس جهانی هستند که فاصله ما را با کشورهای دیگر نشان می‌دهند. هر کدام از آنها نقاط ضعف و قوتی دارند که نباید بدون توجه به آنها نتیجه‌گیری کرد.

۳. وضعیت دانشگاه‌های ایرانی در آخرین نسخه رتبه‌بندی‌های مورد بررسی خوب نیست. نیمی از تغییرات ۱۲ دانشگاه بزرگ کشور نزولی بوده است و تنها حدود یک سوم رتبه‌های جدید نسبت به دوره زمانی قبلی‌اش ارتقا یافته است. افت جایگاه را نمی‌توان با قلب واقعیت حل کرد. باید پذیرفت وضعیت دانشگاه‌ها به‌ویژه از حیث علمی خوب نیست و تداوم این روند به‌زودی در میزان تولیدات علمی و مرجعیت علمی ایران در بین سایر کشور هم نمایان خواهد شد.

۴. چالش‌های جریان علمی با حرف و گزارش درمان نمی‌شود؛ علاج واقعه هم صرفا درون دانشگاه نیست. اگرچه این وضعیت متاثر از نحوه برنامه‌ریزی و اداره در سال‌های دور و نزدیک دانشگاه‌ها بوده اما محدود کردن آن به مدیران دانشگاهی یا وزارت علوم خطاست. بخشی از شرایط امروز متاثر از سیاست‌ها، فقدان نظارت و برنامه‌ریزی‌های کلان و کم‌توجهی بخش‌های گوناگون تاثیرگذار بر علم و فناوری کشور است و باید علاج آن را خارج از دانشگاه یافت.

رتبه‌بندی‌ها درباره وضعیت دانشگاه تهران چه می‌گویند؟

دانشگاه تهران؛ در هفت نظام رتبه‌بندی طی یک سال مسیر متفاوتی را طی کرده است. به طوری که در سه نظام رتبه‌بندی QS، تایمز و یو.اس.نیوز توانسته جایگاه خود را ظرف یک سال ارتقا دهد اما در چهار نظام رتبه‌بندی دیگری تنزل جایگاه قابل توجهی داشته به طوری که رتبه آن در شانگهای علی‌رغم اینکه در هفت سال گذشته در رتبه ۳۰۱ قرار داشت، با ۱۰۰ پله سقوط همراه شده است. جایگاه این دانشگاه در هر چهار گروه رتبه‌بندی لایدن نیز با تنزل جایگاه همراه بود. هرچند تهرانی‌ها در رسانه رسمی خود با در نظر گرفتن یک سنجه از میان ۲۵ سنجه‌ای که در چهار گروه وجود دارد، سعی در القای این موضوع که جایگاه دانشگاه در این نظام رتبه‌بندی بهبود یافته، داشتند؛ اما در واقعیت تنزل رتبه پیدا کرده‌اند. در مقابل یکی از مولفه‌های اثرگذار در بررسی جایگاه دانشگاه‌ها در اکثر نظام‌های رتبه‌بندی بحث تعداد و کیفیت مقالات است. مولفه‌ای که دانشگاه تهران در آن هم براساس آمار وب‌آوساینس در بازه زمانی پنج‌ساله روند نزولی داشت. به طوری که فقط ۰٫۰۷ درصد مقالات در زمره مقالات داغ قرار گرفت.

دانشگاه تهران				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۱۴۱
		٣٦٠	٥٠١	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۱۰۰
		٤٠١-٥٠٠	٣٠١-٤٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۹
		١٤٢	١٣٣	
	دسترسی آزاد	٢٠٠	١٩٥	+۵
	دیپلماسی علمی	٢٠٠	١٩٥	+۵
	تنوع جنسی	٢١١	٢٠٢	+۹
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۳۰۰
		٤٠١-٥٠٠	٦٠١-٨٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۱۰۰
		٥٠١	٤٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+۸۸
		٨٢٧	٧٣٩	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٢٤
		٣٢٩	٣٥٣	

جایگاه شریفی‌ها در ۳ رتبه‌بندی افت کرد

وضعیت دانشگاه صنعتی شریف هم تفاوتی با تهران ندارد. این دانشگاه با وجود اینکه در نظام‌های QS، تایمز و یو.اس.نیوز توانسته وضعیت خود را ظرف یک سال گذشته بهبود ببخشد؛ اما در دیگر نظام‌ها روند نزولی را دنبال کرده است؛ به طوری که در سایمگو با تنزل ۳۹۶ پله‌ای و در شانگهای هم با تنزل ۱۰۰ پله‌ای همراه بود. البته روند عقبگرد شریفی‌ها در شانگهای تنها به امسال ختم نمی‌شود؛ چراکه هرچند این دانشگاه در سال ۲۰۱۹ در بین رتبه‌های ۵۰۰-۴۰۱ قرار داشت، اما این رتبه در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ۶۰۰-۵۰۱ تنزل پیدا کرد و حتی در سال ۲۰۲۲ هم این مسیر را ادامه داد. وضعیت برای شریفی‌ها در دیگر نظام‌های رتبه‌بندی -به جز ISC که بدون تغییر مانده- در سراشیبی نزولی شدن قرار گرفت. سهم تولید علم دانشگاه صنعتی شریف هم با در نظر گرفتن تعداد مقالات منتشرشده چندان تعریفی ندارد. روند مقالات نمایه‌شده این دانشگاه در وب‌آوساینس در بازه زمانی پنج‌ساله نزولی بود.

دانشگاه صنعتی شریف				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۴۶
		٣٣٤	٣٨٠	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۱۰۰
		٧٠١-٨٠٠	٦٠١-٧٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۳۹
		٤٢٣	٣٨٤	
	دسترسی آزاد	٥٤٩	٥١٧	+۳۲
	دیپلماسی علمی	٥٤٩	٥١٧	+۳۲
	تنوع جنسی	٥٦٧	٥٣٣	+٣٤
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۱۰۰
		٣٠١-٣٥٠	٤٠١-٥٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		٦٠١	٦٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٢	+٥٤٨
		٣٠٩٠	٢٥٤٢	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٤٧
		٥٩٨	٦٤٧	

امیرکبیر؛ بهبود جایگاه در ۳ رتبه‌بندی

اگر نخواهیم ثابت ماندن جایگاه دانشگاه امیرکبیر در دو پایگاه استنادی ISC و شانگهای را نادیده بگیریم؛ واقعیت آن است که مسیر حرکت این دانشگاه در پایگاه‌هایی چون QS، تایمز و یو.اس.نیوز با ارتقای قابل قبولی همراه بود. البته بیشترین تغییر این دانشگاه از زاویه نگاه تایمز بوده، که این نظام در جدیدترین رتبه‌بندی خود برخلاف سال‌های قبل، حالا معیارهایی مانند قدرت تحقیق، برتری پژوهشی، تاثیر استناد و... را مدنظر قرار داده که باعث شده تا جایگاه دانشگاه‌ها تغییر چشمگیری با سال‌های قبل داشته باشد. با این حال وضعیت برای این دانشگاه از نگاه لایدن به شکل عجیبی بدتر شده و اگر بخواهیم میانگین برای وضعیت امیرکبیر در چهار گروه مختلف این رتبه‌بندی در نظر بگیریم، عملا جایگاه آن ۱۱۱ رتبه به عقب برگشته است. یکی از موضوعات قابل توجه درباره این دانشگاه هم کاهش همکاری‌های بین‌المللی آن است، به طوری که براساس وب‌آوساینس، تعداد مقالاتی که از طریق چنین همکاری‌هایی منتشر شده با وجود اینکه در سال ۲۰۲۱، ۷۸۵ مقاله بود ظرف یک سال با ریزش سه درصدی همراه شده است.

دانشگاه صنعتی امیرکبیر				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۶۸
		٣٧٥	٤٤٣	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		٦٠١-٧٠٠	٦٠١-٧٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+۳۵
		٣٤٤	٣٠٩	
	دسترسی آزاد	٤٨٥	٤٥٦	+۲۹
	دیپلماسی علمی	٤٨٥	٤٥٦	+۲۹
	تنوع جنسی	٤٩٩	٤٥٧	+٤٢
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٤٠٠
		٣٥١-٤٠٠	٦٠١-٨٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		٨٠٠-٧٠١	٨٠٠-٧٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+١٢٠٣
		٣٩٠٢	٢٦٧٢	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-١٤
		٦٣٣	٦٤٧	

شهید بهشتی؛ رشد در QS افت در سایمگو

اولین نکته‌ای که درباره دانشگاه شهید بهشتی به چشم می‌آید، عدم حضور آن در شانگهای به عنوان یکی از مهم‌ترین نظام‌های رتبه‌بندی دنیا است. این دانشگاه در رتبه‌بندی اخیر تایمز -با وجود اینکه ۲۰۲۳ توانسته بود رتبه ۱۰۰۰-۸۰۱ را از آن خود کند- حضور ندارد. جایگاه دانشگاه شهید بهشتی در QS و یو.اس.نیوز بهتر شده اما در سه نظام رتبه‌بندی دیگر هم وضعیت رو به تنزلی را تجربه کرده است. جایگاه این دانشگاه در سایمگو (SCImago) بیش ۴۶۲ مرتبه و در رتبه‌بندی جهانی پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) ۳۰۰ مرتبه افت کرده است. در کنار نظام‌های رتبه‌بندی، سهم مقالات داغ این دانشگاه در وب‌آوساینس هم شرایط بدی را در سال ۲۰۲۲ داشته، به طوری که در بیش از هزار و ۶۰۰ مقاله نمایه‌شده در این پایگاه، حتی یک مقاله هم در زمره مقالات داغ قرار نگرفت. این در حالی است که امروز نزدیک به ۹۰۰ عضو هیات علمی در این دانشگاه برای بیش از ۱۹ هزار دانشجو تدریس می‌کنند که طبیعتا می‌توانند ظرفیت خوبی برای انجام فعالیت‌های تحقیقی و پژوهشی این دانشگاه باشد.

دانشگاه شهید بهشتی				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-۳۰۰
		٩٥١-١٠٠٠	١٠٠١-١٢٠٠	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١
		٥٥٠	٥٤٩	
	دسترسی آزاد	٦٨٨	٦٨١	+٧
	دیپلماسی علمی	٦٨٨	٦٨١	+٧
	تنوع جنسی	٧١٢	٧١٢	بدون تغییر
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-
		-	٨٠١-١٠٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣٠٠
		١٢٠١-١٤٠٠	٩٠٠-١٠٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٧٣٦
		٥١٥١	٤٤١٥	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٢١
		١٠٤٢	١٠٦٣	

بهبود جایگاه علم و صنعت در تایمز، یو.اس.نیوز و QS

دانشگاه علم و صنعت هم به روال دانشگاه‌هایی مانند تهران توانسته در سه پایگاه رتبه‌بندی جایگاه خود را ظرف یک سال اصلاح کند که بیشترین بهبود وضعیت هم برای نظام رتبه‌بندی تایمز بوده است. هرچند این نظام رتبه‌بندی اطلاعات را از خود دانشگاه‌ها می‌گیرد و در نسخه اخیر خود تغییراتی در نحوه رتبه‌بندی داشت. در مقابل اما وضعیت این دانشگاه در رتبه‌بندی معتبری مانند شانگهای با ۱۰۰ پله ریزش، بدتر شده و حالا علم و صنعت در بین ۱۰۰۰ دانشگاه مطرح دنیا قرار می‌گیرد؛ هرچند که همین وضعیت با زاویه نگاه پایگاه استنادی جهان اسلام هم برای علم و صنعت تکرار شده و در این میان البته وضعیت دانشگاه از نگاه سایمگو به شکل عجیبی بدتر شده است. شاید بد نباشد در اینجا به کاهش همکاری‌های بین‌المللی این دانشگاه هم نیم‌نگاهی داشته باشیم؛ وضعیتی که با استناد به اطلاعات وب‌آوساینس، طی سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۲ با کاهش ۱۶ درصدی همراه بوده است.

دانشگاه علم و صنعت				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٨٠
		٤٥١	٥٣١	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٠٠
		٩٠١-١٠٠٠	٨٠١-٩٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣
		٣٥٠	٣٤٧	
	دسترسی آزاد	٥٥١	٥٤٣	+٨
	دیپلماسی علمی	٥٥١	٥٤٣	+٨
	تنوع جنسی	٥٢٩	٥٣٥	-٦
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-١٠٠
		٤٠١-٥٠٠	٥٠١-٦٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٠٠
		١٠٠١	٩٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٧٣١
		٣٤٥٨	٢٧٢٧	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٥٠
		٨٧٩	٩٢٩	

بدتر شدن وضعیت تنها دانشگاه تحصیلات تکمیلی در ۳ نظام رتبه‌بندی

وضعیت جایگاه دانشگاه تربیت مدرس در نظام‌های رتبه‌بندی با توجه به اینکه تنها دانشگاه تحصیلات تکمیلی کشور به شمار می‌رود، اهمیت متفاوت‌تری نسبت به سایر دانشگاه‌ها خواهد داشت. موضوعی که با توجه به غیبت این دانشگاه در نظام‌های مانند QS و تایمز، نشان می‌دهد این دانشگاه نتوانسته و نخواسته عملکرد خود را در حوزه‌های مختلف از سوی این نظام‌ها در ترازو قرار دهد. در طرف دیگر ماجرا وضعیت این دانشگاه در رتبه‌بندی شانگهای هم ظرف یک سال با ۱۰۰ پله تنزل جایگاه همراه و حالا این دانشگاه را در میان ۸۰۰ دانشگاه برتر جهان قرار داده است. تربیت مدرس در سه پایگاه رتبه‌بندی مسیر نزولی داشته و تنها در یو.اس.نیوز توانسته جایگاه خود را ارتقا دهد. البته وضعیت مقالات این دانشگاه هم در بازه زمانی پنج سال در وب‌آوساینس قابل دفاع نبوده است؛ به طوری که تعداد مقالات پراستناد این دانشگاه تنها ظرف یک سال با کاهش ۲۵ درصدی همراه شده است؛ شرایط در مقالات داغ نیز به مراتب بدتر هم شده به طوری که از ۰٫۱ به ۰٫۰۸ رسیده است؛ مقالاتی که تا حدی نشان‌دهنده کاهش کیفیت این مقالات خواهد بود.

دانشگاه تربیت مدرس				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٠٠
		٧٠١-٨٠٠	٥٠١-٦٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٥
		٣٢٨	٣٢٣	
	دسترسی آزاد	٤١٢	٤٠٧	+٥
	دیپلماسی علمی	٤١٢	٤٠٧	+٥
	تنوع جنسی	٤٠٥	٣٩٩	+٦
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		٦٠١-٧٠٠	٦٠١-٧٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٢٢٠
		٢٠١٥	١٧٩٥	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٦٠
		٧٠٨	٧٦٨	

ادامه در صفحه۵

افت و خیز فردوسی مشهد در رتبه‌بندی‌ها

دانشگاه فردوسی مشهد که به عنوان نماد آموزش عالی در استان‌های خراسان به شمار می‌رود از هفت نظام رتبه‌بندی، تنها در دو نظام تایمز و ISC توانسته وضعیت خود را اصلاح کند. هر چند که نمی‌توان از حضور این دانشگاه در QS برای سال ۲۰۲۴ گذشت، اما با نگاهی به جایگاه ۱۰۰۰-۱۲۰۰ آن، این حضور به عنوان یک دستاورد برای این دانشگاه محسوب نخواهد شد. شرایط این دانشگاه در شانگهای هم یک خط سیر یکسانی را از سال ۲۰۲۱ تا سال ۲۰۲۳ طی کرده و عملا این دانشگاه نتوانسته بهبودی در رتبه خود که بین ۱۰۰۰-۹۰۱ بوده، ایجاد کند. در مقابل هم شرایط برای مهم‌ترین مرکز آموزش عالی مشهد در دو پایگاه بدتر شده اما در این میان تنزل بیش از ۶۰۰ رتبه‌ای برای این دانشگاه از سوی سایمگو که میزان تاثیر علمی مقالات را براساس تعداد ارجاع‌دهی به مقالات ارزیابی می‌کند به شکل غیرمنتظره‌ای بدتر شده است. جالب اینکه تعداد مقالات پراستناد این دانشگاه هم ظرف یک سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۲ تا رشد ۲۴ درصدی همراه بوده و حتی در همین بازه زمانی، تعداد کل مقالات نمایه‌شده آن هم با کاهش ۲۴ درصدی در وب‌آوساینس همراه بوده است.

دانشگاه فردوسی مشهد				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-
		١٠٠١-١٢٠٠	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		٩٠١-١٠٠٠	٩٠١-١٠٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	-١٥٧
		٤٦٦	٦٢٣	
	دسترسی آزاد	٦٢٦	٦٢٣	-١
	دیپلماسی علمی	٦٢٦	٦٢٣	+٣
	تنوع جنسی	٥٨٣	٥٧٣	+١٠
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٢٠٠
		٨٠١-١٠٠٠	١٠٠١-١٢٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-١٠٠
		٩٠١-١٠٠٠	١٠٠١-١٢٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٦٥٩
		٤٨٢٣	٤١٦٤	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣٩
		١٠٤٦	١٠٠٧	

غیاب خواجه‌نصیری‌ها در مهم‌ترین نظام‌های رتبه‌بندی

عدم حضور دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی آن هم در دو نظام رتبه‌بندی QS و شانگهای اولین موضوعی است که درباره این دانشگاه به چشم می‌خورد. از طرف دیگر از میان پنج نظام رتبه‌بندی هم این دانشگاه تنها توانسته در یو.اس.نیوز و تایمز شرایط را برای خود بهتر کند و عملا در دیگر نظام‌ها شرایط برای خواجه‌نصیری‌ها بدتر شده است. وضعیت قابل این دانشگاه با عینک نظام‌های رتبه‌بندی در حالی این سوال ایجاد می‌کند که چرا چنین دانشگاهی باید در تصویر کلی، وضعیت غیرقابل تعریفی را از سطح جهان از جهات مختلف داشته باشد که حتی از نگاه ISC هم این دانشگاه در میان بیش از ۱۲۰۰ دانشگاه قرار دارد؛ جایگاهی که در طول سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۳ ثابت باقی مانده است. از آنجایی که چه بخواهیم و چه نخواهیم، نظام‌های رتبه‌بندی نقش بسزایی در نگاه بین‌المللی به دانشگاه‌ها دارند، این دانشگاه نتوانسته نمره قابل قبولی را در این زمینه به دست آورد.

دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٢٧
		٧٤٨	٧٢١	
	دسترسی آزاد	٩٢٣	٩١٤	+٩
	دیپلماسی علمی	٩٢٣	٩١٤	+٩
	تنوع جنسی	٩٥٩	٩٤٦	+١٣
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٤٠٠
		٨٠١-١٠٠٠	١٠٠١-١٢٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	بدون تغییر
		١٢٠١-١٤٠٠	١٢٠١-١٤٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+١٨١٠
		٧٠٣١	٥٢٢١	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-١٠٧
		١١٧٢	١٢٧٩	

ریزش جایگاه صنعتی اصفهان در ۵ نظام رتبه‌بندی

دانشگاه صنعتی اصفهان را باید جزء دانشگاه‌هایی قلمداد کرد که عملا تنها در تایمز توانسته ارتقای رتبه داشته باشد؛ هرچند تایمز شرایط متفاوتی را برای دانشگاه‌ها داشته، اما تایمز تنها رتبه‌بندی بوده که این دانشگاه توانسته وضعیت خود را بهبود ببخشد. از این بخش که بگذریم، این دانشگاه در دو نظام رتبه‌بندی مهم هم غیاب داشته که با توجه به جایگاه این دانشگاه در میان صنعتی‌ها، نمی‌توان از این مساله چشم‌پوشی کرد. این دانشگاه صنعتی در مجموع در عمل در پنج نظام رتبه‌بندی حتی در یو.اس.نیوز هم وضعیتش به مراتب بدتر شده است. یکی دیگر از موضوعات مهم درباره این دانشگاه را باید وضعیت مقالات آن دانست. به طوری که این دانشگاه در پنج سال، ۷ هزار و ۷۴۷ مقاله در پایگاه وب‌آوساینس نمایه کرده بود، اما میزان مقالاتی که با همکاری بخش‌های صنعتی منتشر شده از ۱۳ اثر علمی در سال ۲۰۲۱ به ۴ مقاله در سال ۲۰۲۲ رسیده بود که معنایش ریزش ۶۹ درصدی این نوع مقالات است. طبیعتا کاهش همکاری‌های صنعتی از سوی این دانشگاه صنعتی و وضعیت آن در نظام‌های رتبه‌بندی را نمی‌توان جدا از یکدیگر در نظر گرفت.

دانشگاه صنعتی اصفهان				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٥٩
		٤٨٦	٤٢٧	
	دسترسی آزاد	٦٤٥	٥٨٣	+٦٢
	دیپلماسی علمی	٦٤٥	٥٨٣	+٦٢
	تنوع جنسی	٦٣٣	٥٨١	+٥٢
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٤٠٠
		٦٠١-٨٠٠	١٠٠١-١٢٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٠٠
		٩٠١-١٠٠٠	٩٠٠-٨٠١	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٨٣٨
		٤٣٢٤	٣٤٨٦	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٥٠
		٧٣٩	٦٨٩	

اصفهانی‌ها نظاره‌گر نظام‌های رتبه‌بندی!

دانشگاه اصفهان هم تفاوتی با صنعتی اصفهان ندارد و عملا همان مسیری را طی کرده که دانشگاه صنعتی استان در پیش گرفته بود. از عدم حضور این مرکز آموزش عالی در دو رتبه‌بندی QS و شانگهای که بگذریم، باید عنوان کرد این دانشگاه تنها در رتبه‌بندی تایمز توانسته جایگاه خود را به شکل قابل توجهی بهبود ببخشد؛ هرچند که این مساله با ارتقای دوپله‌ای دانشگاه در یو.اس.نیوز وجود داشته، اما با توجه به عدم حضور این دانشگاه در دو نظام رتبه‌بندی و بدتر شدن شرایط آن در سه نظام دیگر، می‌توان نتیجه گرفت اصفهانی‌ها نتوانستند ریل‌گذاری قابل قبولی را نسبت به تغییر جایگاه در نظام‌های رتبه‌بندی برای خود داشته باشد. یکی از اتفاقات قابل تامل این دانشگاه را هم باید بدتر شدن بیش از ۴۰۰ پله‌ای آن در نظام رتبه‌بندی سایمگو دانست؛ نظامی که معیار اصلی آن بحث کیفیت مقالات است که خود تا حدی گویای وضعیت پژوهش‌های علمی این دانشگاه خواهد بود.

دانشگاه اصفهان				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣٧
		٨٣١	٧٩٤	
	دسترسی آزاد	١٠٤١	٩٩٥	+٤٦
	دیپلماسی علمی	١٠٤١	٩٩٧	+٤٤
	تنوع جنسی	١٠٠١	٩٦٠	+٤١
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-٣٠٠
		١٠٠١-١٢٠٠	١٢٠١-١٥٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٢٠٠
		١٦٠١-١٨٠٠	١٤٠١-١٦٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٤٩٣
		٥٥٤٩	٥٠٥٦	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٢
		١٤٧٣	١٤٧٥	

وضعیت شیرازی‌ها فقط با عینک یو.اس.نیوز بهتر شد

بررسی شرایط دانشگاه شیراز در هفت نظام رتبه‌بندی نشان‌دهنده وضعیت غیرقابل قبول آن خواهد بود؛ چراکه این دانشگاه عملا در یک نظام رتبه‌بندی توانسته با ارتقای ۱۲ پله‌ای همراه شود و شرایط جهانی خود را بهبود بخشد. البته این دانشگاه در دو نظام رتبه‌بندی تایمز و QS همان رتبه‌های قبلی خود در سال قبل را حفظ کرده و به همین دلیل آن را هم نمی‌توان دستاورد یا عقبگردی برای شیراز به شمار آورد. از این سه نظام که بگذریم نمی‌توان عدم حضور آن را در شانگهای که معتبرترین نظام در سطح دنیا به شمار می‌رود را طی سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ از قلم انداخت. در طرف دیگر شرایط برای این دانشگاه از زاویه نگاه سه نظام رتبه‌بندی بدتر شده است، به طوری که بدترین آن هم ریزش بیش از ۷۰۰ پله‌ای جایگاه شیراز در سایمگو است. طبیعتا تصویر جهانی شکل‌گرفته پیرامون این دانشگاه به عنوان مهم‌ترین دانشگاه مرکز استان فارس را نمی‌توان تصویر مثبتی قلمداد کرد.

دانشگاه شیراز				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	بدون تغییر
		٦٨١-٦٩٠	٦٨١-٦٩٠	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٤
		٤٧٩	٤٦٥	
	دسترسی آزاد	٦٤٧	٦٣١	+١٦
	دیپلماسی علمی	٦٤٧	٦٣١	+١٦
	تنوع جنسی	٦١١	٦٠٠	+١١
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	بدون تغییر
		٨٠١-١٠٠٠	٨٠١-١٠٠٠	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣٠٠
		١٢٠١-١٤٠٠	٩٠١-١٠٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+٧٥٨
		٤٤٤٦	٣٦٨٨	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-١٢
		٨٢١	٨٣٣	

دستاورد ۶ نظام رتبه‌بندی برای تبریزی‌ها چه بود؟

دانشگاه تبریز در شانگهای و یو.اس.نیوز توانسته رتبه خود را ارتقا دهد؛ اما وضعیت این دانشگاه در سه نظام رتبه‌بندی دیگر شرایط رو به افولی داشته است. نظام‌هایی که بدترین آنها را باید با ریزش بیش از هزار پله‌ای به سایمگو نسبت داد. در این میان قرارگیری این دانشگاه برای اولین بار در تایمز هم قرار گرفت که طبیعتا می‌تواند چشم‌انداز خوبی برای این دانشگاه تلقی شود؛ با این حال اگر بخواهیم تصویری کلی از این دانشگاه داشته باشیم عملا تصویری روشنی نخواهد بود. موضوعی که در حوزه مقالات وب‌آوساینس هم تعریف چندانی ندارد. علی‌رغم اینکه این دانشگاه توانسته از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲، بیش از ۹ هزار مقاله را در این پایگاه استنادی نمایه کند اما در حوزه همکاری‌های بین‌المللی نه‌تنها سهم این مقالات قابل اعتنا نبوده بلکه همین سهم اندک هم روند کاهشی داشته است؛ به طوری که ظرف سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۲ تعداد مقالاتی که با همکاری دانشگاه‌های دیگر کشورها نوشته شده، ریزش ۱۱ درصدی را تجربه کرده است.

دانشگاه تبریز				
کیو. اس. (QS)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	عدم حضور در رتبه‌بندی
		-	-	
شانگهای (Shanghai)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٢٠٠
		٧٠١-٨٠٠	٩٠١-١٠٠٠	
لایدن (Leiden)	مرجعیت علمی	٢٠٢٣	٢٠٢٢	+١٤
		٤٧٧	٤٦٣	
	دسترسی آزاد	٥٨٦	٥٨١	+٥
	دیپلماسی علمی	٥٨٦	٥٨١	+٥
	تنوع جنسی	٥٦٩	٥٧٦	-٧
تایمز (THE)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	-
		٥٠١-٦٠٠	-	
پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	+٣٠٠
		١٢٠١-١٤٠٠	٩٠١-١٠٠٠	
سایمگو (SCImago)		٢٠٢٤	٢٠٢٣	+١٢٨٤
		٤٨٤٤	٣٥٦٠	
یو. اس. نیوز (u.s.news)		٢٠٢٣	٢٠٢٢	-٥٩
		٦٢٥	٦٨٤	

ادامه از صفحه۴